

Nr 130

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om viss skattefrihet för utdelning på aktie i Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (SILA), m. m.; given Stockholms slott den 26 september 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om viss skattefrihet för utdelning på aktie i Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (SILA),

2) lag om ändring i förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg,

3) lag om ändring i förordningen (1954:40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg,

4) lag om ändring i förordningen (1955:256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Enligt gällande regler är svenska rörelsedrivande aktiebolag och ekonomiska föreningar skattskyldiga till statlig och kommunal inkomstskatt för utdelning på aktier som innehas i kapitalplaceringssyfte. Som ett undantag från dessa regler föreslås i propositionen särskilda bestämmelser om viss begränsad skattefrihet för utdelning på aktie i Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (SILA). Den föreslagna skattefriheten motiveras av SILA:s uppgift att stödja svensk och skandinavisk luftfart.

Vidare föreslås kompletteringar av beskattningsreglerna så att svenska luftfartsföretag får samma rätt som rederiföretag att vid inkomsttaxeringen göra avdrag för avskrivning på leveranskontrakt och utnyttja vissa investeringsfundsinstitut.

De nya bestämmelserna avses i princip tillämpas första gången vid 1970 års taxering.

Förslag

till

Lag**om viss skattefrihet för utdelning på aktie i Svensk interkontinental lufttrafik
aktiebolag (SILA)**

Härigenom förordnas som följer.

För svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, som i kapitalplaceringsyfte innehar aktie i Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (SILA) och som ej är sådant företag som avses i 54 § fjärde eller femte stycket kommunalskattelagen (1928:370), skall utdelning på aktie i SILA icke utgöra skattepliktig inkomst vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt i den mån sammanlagda beloppet av utdelning, som SILA utbetalat för ett beskattningsår, motsvaras av utdelning som detta bolag under samma beskattningsår uppburit på aktier i Aktiebolaget Aerotransport (ABA). Vid bedömningen härav skall av SILA verkställd utdelning anses i första hand motsvara utdelning från ABA.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1970 års taxering.

Förslag
till
Lag
om ändring i förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxeringen
för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg

Härigenom förordnas, att rubriken till förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg och 1 § förordningen skall ha nedan angivna lydelse.

KUNGL. MAJ:TS FÖRORDNING

om avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg m. m.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Den som — — — — — avtalade priset.

Avdrag enligt första stycket får åtnjutas även av den som driver luftfartsrörelse och som under beskattningsår, för vilket taxering till statlig och kommunal inkomstskatt i första instans sker något av åren 1969—1974, slutit skriftligt avtal om leverans av luftfartyg avsett för stadigvarande bruk i rörelsen.

Har skattskyldig erhållit avdrag för avsättning till investeringsfond enligt förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg, får avdrag enligt första stycket åtnjutas endast med belopp varmed 30 procent av det avtalade priset överstiger beloppet av fondavsättningen vid beskattningsårets utgång.

Har skattskyldig erhållit avdrag för avsättning till investeringsfond enligt förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg m. m., får avdrag enligt denna paragraf åtnjutas endast med belopp varmed 30 procent av det avtalade priset överstiger beloppet av fondavsättningen vid beskattningsårets utgång.

Vid beräkning — — — — — nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången på beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställes år 1970.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

Förslag
till
Lag
om ändring i förordningen (1954:40) om särskild investeringsfond
för avyttrat fartyg

Härigenom förordnas, att rubriken till förordningen (1954:40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg och 1 § förordningen skall ha nedan angivna lydelse.

KUNGL. MAJ:TS FÖRORDNING

om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg m. m.¹

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.¹

Vid beräkning — — — — — för beskattningsåret.

Vad i denna förordning föreskrives om fartyg och om avsättning till särskild investeringsfond för avyttrat fartyg äger motsvarande tillämpning på luftfartyg och avsättning till särskild investeringsfond för avyttrat luftfartyg.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången vid avsättning till investeringsfond som avser beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1970. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse 1959:169.

Förslag
till
Lag
om ändring i förordningen (1955:256) om investeringsfonder
för konjunkturutjämning

Härigenom förordnas, att 11 § förordningen (1955:256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.¹

Tager företag — — — närstående företag;

b) för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, som anskaffats under beskattningsåret och som, såvitt gäller andra tillgångar än transportmedel i internationell trafik, äro avsedda att nyttjas i här i riket bedriven verksamhet, ävensom för kostnader under beskattningsåret för ombyggnad och reparation av fartyg;

b) för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, som anskaffats under beskattningsåret och som, såvitt gäller andra tillgångar än transportmedel i internationell trafik, äro avsedda att nyttjas i här i riket bedriven verksamhet, ävensom för kostnader under beskattningsåret för ombyggnad och reparation av fartyg eller luftfartyg;

c) för kostnader — — — — — i riket.

Därest investeringsfond efter beslut enligt 9 § 1 eller 3 mom. fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår för ny-, till- eller ombyggnad eller för underhållsarbeten å byggnad eller för fasta maskiner eller andra till byggnad hörande inventarier, må företaget, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden eller inventarierna eller för täckande av underhållskostnaden med högst ett belopp motsvarande de uppkomna kostnaderna under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ny- eller om-

Därest investeringsfond efter beslut enligt 9 § 1 eller 3 mom. fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår för ny-, till- eller ombyggnad eller för underhållsarbeten å byggnad eller för fasta maskiner eller andra till byggnad hörande inventarier, må företaget, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden eller inventarierna eller för täckande av underhållskostnaden med högst ett belopp motsvarande de uppkomna kostnaderna under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ny- eller om-

¹ Senaste lydelse 1963:215.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

byggnad av fartyg ävensom anläggande och underhåll av flottleder och vägar.

byggnad av fartyg eller luftfartyg ävensom anläggande och underhåll av flottleder och vägar.

Kungl. Maj:t må, — — — — — — — — — — riket tillverka.

Vid tillämpning — — — — — — — — — — under beskattningsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången på beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1970. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid eftertaxering för år 1969 eller tidigare år.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 26 september 1969.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, LÖFBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *viss skattefrihet för utdelning på aktie i Svensk interkontinental lufttrafik AB (SILA), m. m.*, och anför.

Skattefrihet för utdelning från SILA

Sedan överläggningar ägt rum mellan staten och SILA om förutsättningarna för fortsatt samarbete inom AB Aerotransport (ABA) träffades den 27 februari 1969 vissa överenskommelser. Som ett resultat härav har Kungl. Maj:t efter riksdagens bemyndigande godkänt ett avtal om ändring av avtal den 5 maj 1948 mellan staten och SILA (prop. 1969: 64, SU 87, rskr 219). I samband med överläggningarna mellan parterna behandlades även en fråga om beskattningen av det enskilda kapital som investerats i ABA. Enligt anteckning i förhandlingsprotokoll den 27 februari 1969 förklarade sig regeringens företrädare i anslutning till överläggningarna i denna del ha för avsikt, med hänsyn till SILA:s uppgift att stödja svensk och skandinavisk luftfart, att förorda en ändring av de år 1960 införda särskilda reglerna om beskattning av utdelning mellan svenska aktiebolag så att aktierna i SILA skall anses vara s. k. organisationsaktier så länge inlösen av SILA:s aktier i ABA ej begärts. Förhandlingsprotokollet har fogats som bilaga till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 14 mars 1969 angående ändring av nyssnämnda avtal mellan staten och SILA (se prop. 1969: 64).

Jag avser nu att närmare beröra frågan om behandlingen i beskattningshänseende av utdelningen på de enskilda kapitaltillskotten i ABA. Innan jag går in härpå torde jag emellertid böra redogöra något för vissa ägarförhållanden inom de berörda bolagen. I fråga om den samverkan som sker mellan staten och enskilda på luftfartens område hänvisar jag till den redogörelse som lämnats i prop. 1969: 64.

Ägarförhållandena i ABA och SILA

ABA är moderbolag för den svenska reguljära luftfarten och ingår som svensk delägare med 3/7 andel i det skandinaviska lufttrafikkonsortiet SAS. Dessutom kontrollerar ABA direkt och genom SAS sammanlagt 5/7 av aktiekapitalet i AB Linjeflyg som driver inrikes flygtrafik i Sverige. Aktiekapitalet i ABA uppgår efter en nyemission år 1961 med 67,5 milj. kr. till 117,5 milj. kr. Av aktierna i ABA äger staten hälften, medan SILA har 587 492 s. k. B-aktier representerande knappt 50 % av aktiekapitalet. Endast 8 B-aktier finns hos privatpersoner.

SILA:s ursprungliga verksamhet överfördes den 1 juli 1948 till ABA. Därefter kvarstår SILA som ett holdingbolag. Förutom de nämnda aktierna i ABA innehar SILA vissa aktieposter i svenska börsnoterade aktiebolag, vilka i SILA:s bokslut per den 30 september 1968 upptas till ett sammanlagt värde av något mer än 1,6 milj. kr. Efter nyemission år 1961 av 33,75 milj. kr. uppgår SILA:s aktiekapital till 58,75 milj. kr. Aktierna, som alla har samma röstvärde, lyder på nominellt 100 kr. och noteras på Svenska fondhandlarförningens aktielista. Aktierna torde mera sällan gå i handeln. Beträffande delägarna i SILA har jag inhämtat att omkring 90 % av aktierna innehas av ett drygt hundratal svenska bolag och ekonomiska föreningar. Av dessa är inemot hälften svenska börsnoterade aktiebolag. Omkring en femtedel av aktierna ägs av vissa rederi- och transportföretag. Den största aktieposten på en hand, motsvarande 8,7 % av aktiekapitalet, innehas av ett sådant företag. Återstående aktier i SILA ägs av privatpersoner.

Gällande beskattningsregler

I fråga om beskattningen av de svenska aktiebolagens vinster gäller som allmän princip att bolagens vinstmedel skall beskattas två gånger, nämligen en gång hos bolaget och en gång hos de fysiska personer som är aktieägare när vinstmedlen delas ut. I syfte att förhindra s. k. kedjebeskattnig av utdelade vinstmedel var samtliga svenska aktiebolag t. o. m. 1962 års taxering i princip frikallade från skattskyldighet för utdelningsinkomst. Aktiebolag, som drev penningrörelse eller försäkringsrörelse eller var s. k. svart familjebolag, dvs. fåmansbolag som inte utdelar vinstmedel i skälig omfattning, beskattades dock alltid för utdelning, utom i de fall då aktier innehades som ett led i organisationen av annan verksamhet än förvaltning av fastighet och värdepapper, s. k. organisationsaktier. Utdelning på sådana organisationsaktier var alltid skattefri i dessa fall.

Från den nämnda principen om dubbelbeskattnig av bolagsvinst gjordes avsteg i såväl mildrande som skärpande riktning genom beslut av 1960 års riksdag (prop. 1960: 162, BeU 79, rskr 374). Enligt provisoriska bestämmelser gavs svenska aktiebolag rätt att under vissa förutsättningar göra avdrag

vid inkomsttaxeringen för utdelning på aktier som emitterats efter utgången av år 1960. Bestämmelserna erhöll senare förlängd giltighet (prop. 1964: 40, BeU 23, rskr 119). Numera gäller i fråga om nyemission, som skett efter den 30 juni 1966, permanenta bestämmelser intagna i förordningen (1967: 94) om avdrag vid inkomsttaxeringen för viss aktieutdelning (prop. 1967: 17, BeU 3, rskr 120). Bestämmelserna innebär i huvudsak att avdrag medges under sammanlagt tio år, varje år med högst 5 % av vad som inbetalts för nya aktier. För nyemissioner som gjorts under tiden den 1 januari 1961 —den 30 juni 1966 gäller fortfarande 1960 års provisoriska bestämmelser, dvs. avdrag medges med högst 4 % under sammanlagt sex taxeringsår i följd, dock senast vid taxering år 1977.

Genom 1960 års lagstiftning infördes även särskilda bestämmelser om skattskyldighet för utdelning som utbetalas mellan svenska aktiebolag. De tillfälliga bestämmelserna härom erhöll år 1967 permanent karaktär och inarbetades i kommunalskattelagen (1928: 370) (KL). Enligt 54 § KL är rörelse drivande svenska aktiebolag skattskyldiga för utdelning på aktie som innehas i kapitalplaceringssyfte eller utgör lagertillgång i byggnadsrörelse, tomt-rörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter. Den förut nämnda mer vidsträckt skattskyldigheten för aktiebolag som driver penningrörelse eller försäkringsrörelse eller är svart familjebolag kvarstår oförändrad. För förvaltningsföretag, varmed i detta sammanhang förstås aktiebolag eller ekonomisk förening som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller likartad lös egendom, gäller särskilda regler. Dessa företag är i princip skattskyldiga för mottagen utdelning som fonderas. Utdelningsinkomsten är däremot skattefri i den mån den vidareutdelas av förvaltningsföretaget.

De nya bestämmelserna om beskattning av aktieutdelning innebär, som framgår av det förut sagda, ett upphävande av den tidigare gällande skattefriheten för utdelning på aktier som rörelsedrivande bolag innehar i kapitalplaceringssyfte. Utdelningsinkomst är dock fortfarande skattefri när det föreligger ett organisatoriskt samband mellan aktieinnehavet och den rörelse som ägarbolaget bedriver. Ett sådant samband presumeras enligt anvisningarna till 54 § KL vara för handen när ett rörelsedrivande bolag innehar aktier vars röstvärde motsvarar en fjärdedel eller mera av det totala röstvärdet för aktierna i det utdelande bolaget. Kapitalplaceringssyfte anses enligt anvisningarna ej heller föreligga om aktierna representerar ett lägre röstvärde än en fjärdedel men det görs sannolikt att aktieinnehavet betingas av den rörelse eller det jordbruk eller skogsbruk som aktieägaren bedriver själv eller genom annat företag, som i organisatoriskt hänseende är närstående. Aktie i värdepappersförvaltande förvaltningsföretag anses innehavd i kapitalplaceringssyfte, när förvaltningsföretaget äger sådana aktier som, om de innehafts direkt av ägarbolaget, skulle anses innehavda i sådant syfte.

Departementschefen

Den skattefråga som behandlades i samband med överläggningarna mellan staten och privata aktieägare i ABA rörde beskattningen av utdelningen på den privata kapitalinsatsen i bolaget. Hur de privata intressenternas aktieinnehav i ABA skall bedömas i beskattningshänseende har ännu inte prövats i tillämpningen eftersom varken ABA eller SILA verkställt någon utdelning tidigare. Beskattningsfrågan blir emellertid aktuell vid 1970 års taxering på grund av ABA:s beslut att utdela vinstmedel för verksamhetsåret 1967/68.

Den föregående redogörelsen för gällande beskattningsregler torde ge vid handen att beskattningen av ABA:s vinstmedel för de privata aktieägarnas del kommer att ske i olika led. Vinstmedlen är således i princip underkastade bolagsskatt såväl hos ABA som, i den mån utdelning sker, hos SILA. Dock bör erinras om att ABA för utdelning på bolagets år 1961 emitterade aktier torde ha rätt till viss tidsbegränsad skattelindring enligt 1960 års provisoriska bestämmelser om avdrag vid inkomsttaxeringen för aktieutdelning. Vid beskattningen av SILA tillämpas de förut nämnda särskilda bestämmelserna om förvaltningsföretag. SILA kan således undvika beskattning av utdelningen i detta led genom att vidareutdela vinster i en omfattning som svarar mot bolagets utdelningsinkomst från ABA och andra svenska bolag.

Även om SILA vidareutdelar vinsten, kan emellertid kedjebeskattnings av vinstmedlen uppkomma i betydande omfattning. De rörelsedrivande aktiebolag och ekonomiska föreningar som innehar de flesta aktierna i SILA är nämligen i sådant fall skattskyldiga för vad de mottar i utdelning på grund av att företagens aktier enligt gällande regler torde vara att anse som innehavda i kapitalplaceringssyfte. Inget av de företag som äger aktier i SILA har nämligen 25 % eller mer av röstvärdet för samtliga aktier. Vidare saknar aktieinnehavet i SILA för flertalet av dessa företag det organisatoriska samband med ägarföretagets egen rörelse som reglerna förutsätter för skattefrihet. Härtill kommer den omständigheten att SILA i sin ägo har även aktier i andra bolag än ABA.

Som framgår av det anförda är utdelad vinst i ABA:s verksamhet f. n. underkastad kedjebeskattnings såvitt den belöper på kapitaltillskott från näringslivets företag. Detta kan enligt min mening inte anses tillfredsställande med hänsyn till den från samhällsekonomisk synpunkt särskilt betydelsefulla uppgift som ABA fullföljer. I fråga om näringslivets engagemang i ABA torde man inte heller kunna förutsätta något verkligt kapitalplaceringssyfte i den mening som ligger till grund för gällande bestämmelser om beskattning av aktieutdelning. Företagets tillskott får antas ha skett i avsikt att möjliggöra en svensk insats på det internationella flygets område och därigenom främja ett allmänt intresse snarare än att göra likvida medel

räntebärande. Det bör därför från allmän synpunkt kunna godtas att avsteg till förmån för företag som är aktieägare i SILA görs från vad som i allmänhet gäller om skattskyldighet för utdelning på aktie som i beskattningshänseende anses innehavd i kapitalplaceringssyfte. Dessa företag bör sålunda enligt min mening i viss omfattning få skattefritt lyfta utdelning från SILA utan hinder av gällande begränsning i fråga om syftet med aktieinnehavet. Jag är emellertid inte beredd att föreslå ändring i de allmänna reglerna om beskattning av aktieutdelning utan jag förordar att bestämmelser om viss skattefrihet för utdelning från SILA upptas i en särskild lag.

Den skattebefrielse som jag föreslår bör naturligen begränsas att omfatta utdelning från SILA till den del denna svarar mot vad SILA självt har uppburit i utdelningsinkomst från ABA. Med en på detta sätt begränsad skattefrihet uppnås i allt väsentligt syftet att undvika kedjebeskattnings av ABA:s vinstmedel. I den mån SILA verkställer utdelning med ianspråktagande av vinstmedel av annat slag bör däremot vanliga beskattningsregler gälla.

Mitt förslag innebär således att med nyssnämnda begränsning undantag från skattskyldighet för utdelning på aktie i SILA, som ägs av aktiebolag eller ekonomisk förening, får medges även om aktien innehas i kapitalplaceringssyfte. Däremot torde anledning inte föreligga att i övrigt frånga nuvarande bestämmelser om skattskyldighet för aktieutdelning. Om något aktiebolag eller någon förening som är delägare i SILA driver penningrörelse eller försäkringsrörelse eller räknas till de rörelsedrivande s. k. svarta familjebolagen, bör således den föreslagna särskilda bestämmelsen inte gälla. Ej heller bör förslaget beröra förvaltningsföretagens beskattning. Om ett sådant företag äger aktie i SILA, kan kedjebeskattnings undvikas genom att företaget vidareutdelar mottagen utdelningsinkomst.

De särskilda bestämmelser som jag här förordat om skattefrihet för utdelning på aktie i SILA bör få tillämpning fr. o. m. 1970 års taxering. Bestämmelserna bör gälla tills vidare. Jag erinrar emellertid om den klausul om inlösen av SILA:s aktier i ABA som tagits in i förhandlingsprotokollet den 27 februari 1969.

Avskrivning på flygplanskontrakt m. m.

I detta sammanhang vill jag ta upp även en fråga om att likställa svenska luftfartsföretag med rederiföretag såvitt avser rätten att göra avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på leveranskontrakt samt rätten att utnyttja vissa investeringsfundsinstitut.

Gällande rätt

Enligt 1 § förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg får den som driver rederirörelse eller yrkesmässigt fiske göra avdrag vid inkomsttaxering för avskrivning på köpekontrakt med sammanlagt högst 30 % av det avtalade priset. Bestämmelsernas giltighet är begränsad till köpekontrakt, som avser fartyg om minst 20 bruttoregister-ton och som slutits under beskattningsår, för vilket taxering i första instans sker åren 1967—1974. Lagfästandet av en temporär rätt till kontraktsavskrivning med 30 % motiverades av bl. a. den pågående utvecklingen inom sjöfarten mot allt större och mer kapitalkrävande fartyg samt med hänsyn till de subventioner och lättnader, som beviljas rederinäringen i många länder. I syfte att underlätta ersättningsanskaffning av fartyg ges vidare en möjlighet till uppskov med beskattningen av ersättning för fartyg som försålts. Varje rörelseidkare som avyttrat fartyg är i princip berättigad att vid beräkningen av rörelseinkomst åtnjuta avdrag för avsättning till särskild investeringsfond för avyttrat fartyg. Bestämmelserna därom finns i förordningen (1954:40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg. För att förhindra dubbelavdrag föreskrivs i 1 § av 1966 års förordning att den som fått avdrag för avsättning till nyssnämnda investeringsfond kan medges avdrag för avskrivning på fartygskontrakt endast i den mån sådant avdrag överstiger fondavsättningen vid beskattningsårets utgång. De angivna bestämmelserna är förbehållna dem som i sin rörelse använder fartyg som tillgång för stadigvarande bruk.

För luftfartsföretagens del saknas motsvarande möjligheter att göra avdrag för avskrivning på kontrakterade flygplan eller för avsättning till särskild investeringsfond av vad som erhålls vid försäljning av flygplan. Ej heller finns någon motsvarighet till den särskilda bestämmelsen i 11 § första stycket b förordningen (1955:256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning, enligt vilken investeringsfond för rörelse kan få tas i anspråk för sådana kostnader för ombyggnad och reparation av fartyg som belöper på beskattningsåret.

Framställning från ABA

I en till finansdepartementet den 19 september 1968 inkommen skrift har ABA hemställt om åtgärder för att likställa svensk luftfart och sjöfart i nu nämnda avseenden. Till stöd för framställningen anför bolaget att de förhållanden inom sjöfartsnäringen som låg till grund för lagstiftningen om avskrivningsavdrag för fartygskontrakt i lika omfattning äger giltighet även för luftfarten och motiverar en rätt till avdrag för avskrivning på kontrakterade flygplan.

Bolaget framhåller att utvecklingen inom luftfarten liksom inom sjöfarten

går mot större och mer kapitalkrävande transportenheter. Efter sitt anskaffningsvärde motsvarar flygplanstyper för interkontinental trafik fartyg av ej obetydlig storleksordning. Flygplan av exempelvis typ B-747, s. k. jumbojet, kostar sålunda i anskaffning ca 125 milj. kr. Den snabba tekniska utvecklingen inom luftfarten i förbindelse med den hårdnande internationella konkurrensen medför att den ekonomiska livslängden för ett flygplan i linjefart betydligt understiger den för fartyg gängse. En kontinuerlig ersättningsanskaffning ställer betungande krav på lufttrafikföretagens kapitaltillgångar för refinansiering av nytillskotten. Bolaget anför att behovet av ett tidigareläggande av avskrivningstiden att omfatta även kontraktstiden torde vara uppenbart. Vad särskilt gäller SAS, avser konsortiet att under 1970-talets tidigare hälft utbyta äldre flygplan i sin flotta mot flygplanstyper, som motsvarar då aktuella krav på transportkapacitet och driftsekonomi. Moderbolagen i konsortiet ställs därmed inför investeringsbehov av betydande omfattning. Bolaget påpekar att enligt dansk och norsk skattelagstiftning avdrag medges för avskrivning på köpekontrakt som avser flygplan och att bolaget således i detta avseende inte har samma konsolideringsmöjligheter som de båda andra parterna i SAS. För den inrikes bedrivna luftfarten har denna fråga också stor betydelse.

I framställningen erinras även om de begränsningar av trafikrättigheter och andra konkurrenspåverkande statliga åtgärder som vidtas utomlands och som innebär kännbara inskränkningar för svensk luftfartsnäring.

Departementschefen

De särskilda bestämmelserna om rätt till avskrivning av fartyg redan under kontraktstiden bör ses mot bakgrunden av vad som i allmänhet gäller om avdrag för avskrivning på leveranskontrakt. Enligt allmänna regler i anvisningarna till 41 § KL medges sådant avdrag endast i den mån skattskyldig visar att prisfall på kontrakterade tillgångar redan har skett eller sannolikt kommer att inträffa då tillgångarna levereras. Förslaget om temporär rätt till större avdrag för avskrivning på fartygskontrakt avsåg att möjliggöra en tidigareläggning av den första tidens avskrivning. Av ABA:s framställning framgår enligt min mening att den teknisk-ekonomiska utvecklingen inom luftfarten väl motiverar en motsvarande möjlighet till kontraktsavskrivning såvitt avser flygplan. En beskattningsanordning som underlättar en långsiktig ekonomisk planering av flygplansanskaffningarna är önskvärd från allmän synpunkt. Jag har därför intet att erinra mot att de speciella reglerna om avdrag för avskrivning på fartygskontrakt utvidgas att omfatta kontrakterade flygplan avsedda att användas för stadigvarande bruk i luftfartsrörelse. Om en sådan utvidgning genomförs, bör 1966 års lagstiftning bli tillämplig på flygplanskontrakt som slutits under beskattningsår för vilka taxering sker något av åren 1969—1974. Frågan om fortsatt

giltighet av bestämmelserna om kontraktsavskrivning torde få bedömas senare med hänsyn till utvecklingen inom luftfartsnäringen.

Jag föreslår således sådana ändringar i 1966 års förordning om avdrag för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg att luftfarten medges en liknande rätt till avskrivning på flygplanskontrakt. Luftfarten bör enligt min mening även tillerkännas rätt att beträffande ersättning för försålda flygplan göra avdrag för avsättning till särskild investeringsfond enligt samma regler som gäller i fråga om fartyg. Luftfartsföretagen bör även komma i åtnjutande av möjligheten att i samma utsträckning som gäller fartyg täcka kostnader för ombyggnad och reparation av flygplan genom medel avsatta till investeringsfond för konjunkturutjämning. Vad jag nu förordat bör få tillämpning fr. o. m. 1970 års taxering.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) lag om viss skattefrihet för utdelning på aktie i *Svensk interkontinental lufttrafik aktiebolag (SILA)*,

2) lag om ändring i förordningen (1966: 172) om avdrag vid inkomstaxeringen för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg,

3) lag om ändring i förordningen (1954: 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg,

4) lag om ändring i förordningen (1955: 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten